

EVEN MEMOREREN : ONZE COLLATIEZOLDER BESTAAT 500 JAAR

Op 29 februari jl. was het immers precies 500 jaar geleden dat de Collatiezolder in het Stadhuis plechtig ingehuldigd werd met (hoe kon het anders) een banket.

In 1482 besloten de Schepenen van de Keure 2 nieuwe zalen bij te bouwen aan hun bestaand "scepenhuus" : de Collegenkamer (nu Gemeenteraadszaal) en de Collatiezolder (nu Arsenaalzaal).

"Hé, wacht even", zal de aandachtige lezer zeggen, "hoe kan dat nu ? Het is pas in 1518 dat men begonnen is met de bouw van ons Stadhuis."

Ja, van het gotisch gedeelte, maar men bouwde rond de oude kern die nu ingesloten zit. Kaalslag is een begrip van onze tijd.

Dus, de eerste steen werd gelegd op 4 juni 1482.

Bouwen, allemaal goed en wel, maar bouwen kost geld en hoe zat het met de spreekwoordelijke ijlheid van alle stadskassen ? Want DIT is een begrip van alle tijden.

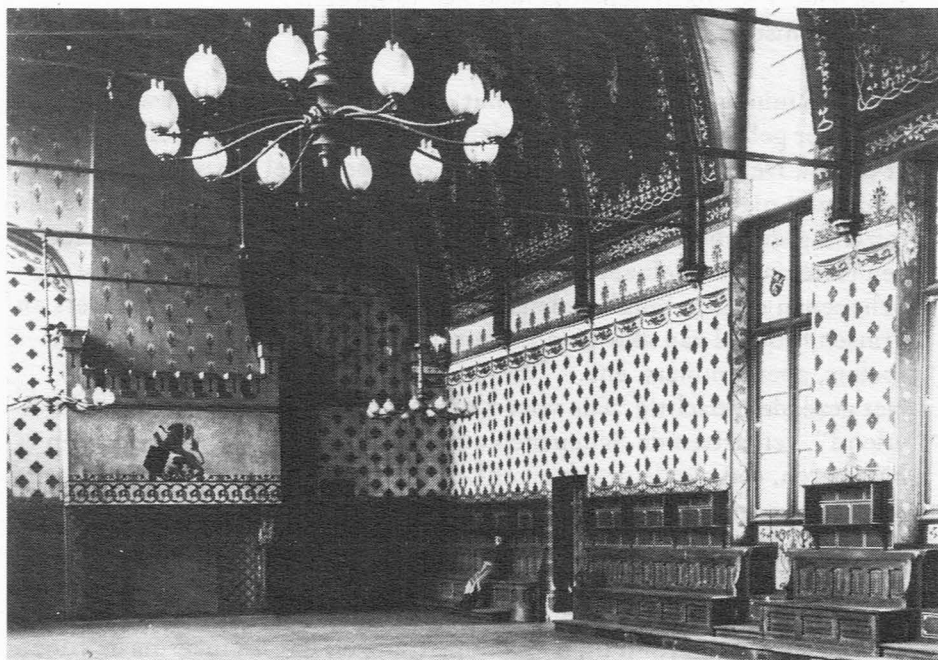
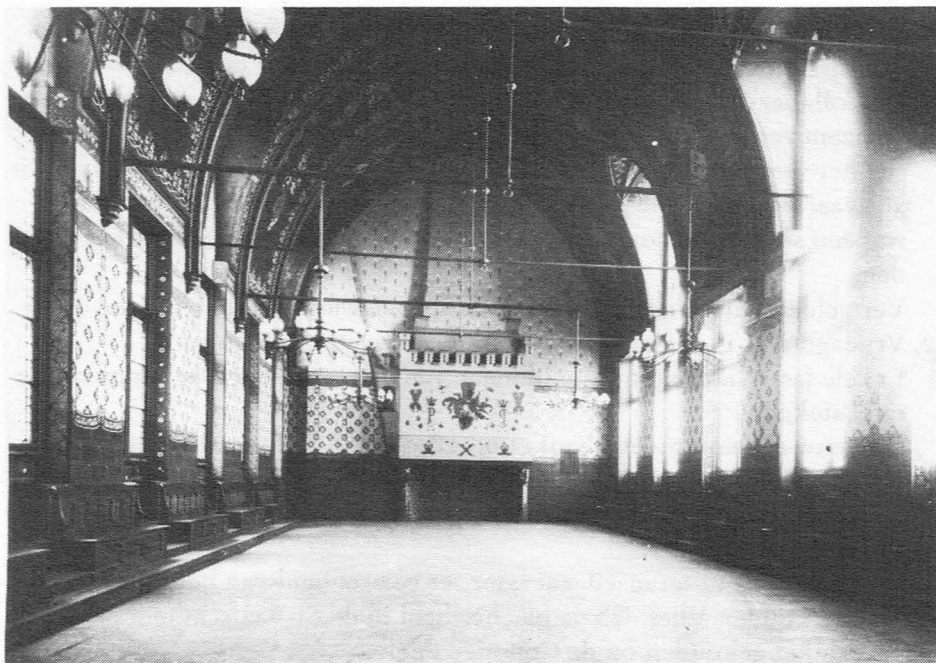
Wel, dat kwam redelijk goed uit, want het Magistraat had nog een eitje te pellen met Raphaël de Mercatel, de Abt van de St-Baafsabdij. Deze brave man, waarschijnlijk te veel geabsorbeerd door zijn geestelijke bezigheden, had al vele jaren radicaal vergeten de belasting op de wijn te betalen.

Wanneer men met een nuchter oog het "ascetisme" bekijkt dat destijds heerste in kloosters en abdijen, zal men zich onmiddellijk realiseren dat deze "vergetelheid" een zwaar verlies betekende voor de Stedelijke portemonnaie.

Raphaël de Mercatel, die een intelligent man was met veel gezond verstand, wist dat een slechte compromis nog altijd veel beter is dan een goed proces en hij gooide het op een accoordje met de Schepenen : Hij verbond er zich toe een flink deel van de bouwkosten voor zijn rekening te nemen.

Iets wat destijds aan Pierre Kluyskens de bedenking ontlokte dat, moest men tegenwoordig een zelfde oplossing nastreven met al degenen die in Gent de belastingen ontduiken, Gent op 6 maanden tijd het mooiste stadhuis van Europa zou hebben.

Zoals gezegd werd de Collatiezolder feestelijk ingehuldigd met een groots banket, door het Magistraat aangeboden aan Filips de Schone. Het banket werd opgeluisterd met een schouwspel ingericht door de rederijker Mathias van Roden.

De Collatiezolder of Arsenalzaal. Foto Stadsarchief-Gent.

Of de eregast ten volle zal genoten hebben van dit feest kan misschien betwijfeld worden, want het knaapje was toen 6 jaar oud.

De Collatiezolder heeft heel wat zien gebeuren. De voornaamste functie, de naam verraaft het, was vergaderruimte voor de Collatie. Dat wil zeggen het vertegenwoordigend lichaam van de Gemeente, samengesteld uit afgevaardigden van de patriciërs, de wevers en de kleine neringen. Het was een soort adviesorgaan inzake politieke en financiële aangelegenheden.

Vermelden wij terloops dat de Collatiezolder nooit in het Toreke op de Vrijdagmarkt is geweest, zoals sommigen beweerd hebben.

Enkele jaren later komt Maximiliaan van Oostenrijk er zijn benen onder tafel steken.

Opnieuw een somptueus banket op 18 juli 1549, door een niet haatdragend Magistraat aangeboden aan Keizer Karel, zijn zoon Filips II en zijn 2 zusters, Eleonora en Maria, de Koningin-Douairières van Frankrijk en van Hongarije.

Filips II komt er terug 10 jaar later ter gelegenheid van het 23e Kapittel van het Gulden Vlies. Na de plechtigheid in de St-Baafscathedraal wordt het banket gehouden op de Collatiezolder.

Het is ook hier dat Willem van Oranje de afgevaardigden van het Centraal Gezag kwam toespreken en er een ultieme poging deed om de Calvinistische leiders tot meer gematigdheid aan te sporen.

Van een historische zaal gesproken !

Stukken minder prestigieus ging het er aan toe in de 17e eeuw wanneer de zolder gebruikt werd voor onder-onsjes voor de Schepenen en hun vrienden. De Schepenen die wel graag een spektakel zagen, maar die daar liefst niet voor betaalden, hadden gedecreteerd dat geen enkel rondreizend gezelschap in het openbaar in Gent mocht optreden, vooraleer een (uiteraard kosteloze) proefvoorstelling te geven voor de baljuw, de Schepenen en hun familieleden. De Collatiezolder zag dus na Keizers en Prinsen, ook tal van akrobaten, koorddansers, "schamateurs", kluchtspelers, apentemmers, enz.

Het gezegde indachtig "Die voor zichzelf zorgt, zorgt voor een goede vriend", vergastten de Schepenen zichzelf gedurende de pauze op een hapje eten, een slokje drank en enkele lekkernijen zoals "allerlei konfituren, trescynen, marmeilladen, succaden ende jentilessen van suycker gewrocht."

De bevolking, die het spelletje doorhad, sprak niet meer van de Collatiezolder maar van de "Comediantenkaemer". Het grappige is dat deze volksnaam ingang vond bij de Administratie en dat hij meermaals voorkomt in de Stadsrekeningen.

Dat dergelijke intieme feestjes wel eens uit de hand durven lopen zal wel niemand verwonderen. Wat er ook van zij, in 1674 werd er een einde gesteld aan deze "party's" op de Collatiezolder.

Hij kreeg een nieuwe bestemming. Er werden grote eikenhouten kasten geplaatst en iedere dag kwamen de leden van de Burgerlijke Wacht er hun wapens afhalen en terug opbergen.

Vandaar de nu nog gebruikte naam : Arsenaalzaal.

Hugo COLLUMBIEN

DOCUMENTATIECENTRUM VOOR STREEKGESCHIEDENIS

WERKING 1983

UITLENINGEN : AARD

Algemeenheden	14	(1)
Economie	6	(2)
Gent	488	(219)
Geschiedenis	203	(147)
Kunst	37	(11)
Localia	51	(56)
Natuurwetenschappen	1	(4)
Opvoeding-Onderwijs	2	(4)
Regionalia		
– België en Buitenland	47	(18)
– Oostvlaanderen	143	(68)
Sint-Amandsberg	64	(88)
Taalkunde	21	(3)
Volkskunde	100	(45)
Letterkunde	1	(1)
<i>Totaal</i>	1178	(667)

<i>TIJDSCHRIFTEN</i>	1650	(850)
----------------------	------	-------

VARIA

– Prentkaarten-Foto's	7	(36)
– Devotieprenten	1	(28)